

การศึกษาผลการพัฒนาด้านการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีการสอนแบบเปิด
ประกอบผังความคิดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองโก
อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น

THE STUDY OF THE RESULTS OF DEVELOPING ENGLISH READING SKILL
USING OPEN APPROACH WITH CONCEPT MAPPING FOR PRATHOMSUKSA
3 STUDENTS IN BAN NONGKO SCHOOL,
KRANUAN DISTRICT, KHON KAEN PROVINCE

นิตยา กลิ่นเมือง¹, คงศักดิ์ สังฆมานนท์²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้วิธีการสอนแบบเปิด (Open Approach) ประกอบผังความคิดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองโก อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองโก อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น จำนวน 27 คน รูปแบบการวิจัยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ ซึ่งมีวงจรปฏิบัติการวิจัย 3 วงจร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ 1) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองปฏิบัติ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบเปิดประกอบผังความคิด จำนวน 6 แผน 2) เครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลการปฏิบัติ ได้แก่ แบบบันทึกพฤติกรรม การเรียนของผู้เรียน แบบบันทึกพฤติกรรมการสอนของครู และ 3) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล ได้แก่ แบบทดสอบท้ายวงจร แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้วิธีการสอนแบบเปิด (Open Approach) ประกอบผังความคิดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองโก อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น สามารถพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนได้ โดยนักเรียนร้อยละ 83.83 มีคะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

คำสำคัญ : วิธีการสอนแบบเปิดประกอบผังความคิด

Abstract

The purpose of this research was to study the development on English reading comprehension ability by using The Open Approach with Concept Mapping of grade 3 students in the

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจักษ์หลักสูตร ศษ.ม. สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

Ban Nongko School, Kranuan District, Khon Kaen Province. The sample consisted of 27 students in grade 3 during the first semester of the 2019 academic year. The research design used was action research which consisted of 3 spirals. The research instruments consisted of 3 categories: 1) the operating tools including 6 lesson plans based on the Open Approach, 2) the reflecting tools including student's learning behavior record and teacher's teaching behavior record, and 3) the assessing tools including the quizzes, the reading comprehension test and the analytical thinking skills test. The statistics used in analyzing data were Mean, Standard Deviation, and percentage.

The research results were concluded that the learning management using The Open Approach with Concept Mapping was able to develop 22 students' reading comprehension skills at 83.83 percent of the group, passing the prescribed criterion of 80 percent.

Key words: The Open Approach with Concept Mapping

ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย

การวางแผนการเรียนการสอนจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2551 หมวดที่ 4 เรื่องแนวทางการจัดการศึกษาทุกมาตราที่มุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญได้นำความคิดเห็นความต้องการของนักเรียนมาประกอบเป็นแนวทางในการวางแผนการสอนเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงศักยภาพทางการเรียนรู้และกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ของตนได้อย่างเต็มที่ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ในการวางแผนการเรียนการสอนเป็นงานสำคัญของครูผู้สอน ซึ่งการสอนจะประสบผลสำเร็จไปได้ด้วยดีหรือไม่มากนักขึ้นอยู่กับ การวางแผนการเรียนการสอนเป็นสำคัญ ถ้าผู้สอนมีการวางแผนการสอนที่ดีก็เท่ากับการบรรลุจุดหมายปลายทางไปแล้วครึ่งหนึ่ง

กระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาในประเทศไทยจะต้องปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะเมื่อต้องเปิดโลกเสรีภาคทางการค้าบริการด้านการศึกษา และการเป็นตลาดเดียวกันทั่วอาเซียนโดยการส่งเสริมการเรียนภาษาอังกฤษให้มีผลการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ พร้อมกับการส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักเรียนไทยได้แสดงความสามารถในเวทีระดับนานาชาติ โดยเฉพาะในเวทีอาเซียน เป็นต้น การเตรียมตัวให้พร้อมสร้างเยาวชนให้มีความสามารถ เพื่อรับกับสังคมพหุวัฒนธรรมให้ได้ จึงจะเป็นทางออกที่ดีสำหรับการพัฒนาประเทศการอยู่ร่วมกับคนในภูมิภาคอาเซียนได้อย่างเท่าเทียมและมั่งคั่งไปพร้อมกันได้ บุคคลในสังคมปัจจุบันจึงต้องติดต่อสื่อสารเพื่อดำเนินกิจกรรมทางสังคมหรือเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น จึงทำให้ภาษาอังกฤษกลายเป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างยิ่งในการสื่อสารความรู้สึกนึกคิดเพื่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน ดังนั้น ภาษาอังกฤษจะช่วยสร้างสัมพันธภาพอันดีระหว่างชนชาติไทยและชนชาติอื่น (ภิญญาภรณ์ สุขประเสริฐ, 2557) กล่าวได้ว่า แทบทุกประเทศในโลกเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ ผู้ที่รู้ภาษาอังกฤษจึงสามารถเข้าใจความคิด ทักษะคิด วัฒนธรรมของชนต่างชาติ ตลอดจนความก้าวหน้าทางวิทยาการใหม่ กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดให้มีการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศโดยให้ผู้เรียนเรียนภาษาต่างประเทศอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาจนถึงมัธยมศึกษา และยังตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษ และพยายามปรับปรุง การเรียนการสอนภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถนำทักษะพื้นฐานทั้ง 4 ทักษะ คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนไปใช้ในสถานการณ์จริงเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในชีวิตประจำวันได้ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2554) สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ได้ระบุวิสัยทัศน์ของการศึกษาหรือการศึกษาที่พึงประสงค์ในอนาคตไว้ว่า “การศึกษาต้องพัฒนาคนไทยให้มีความรู้ความสามารถ และทักษะที่จำเป็นต่อ

การดำรงชีวิตในยุคโลกาภิวัตน์เช่น มีความรู้ในภาษาต่างประเทศเป็นอย่างดี โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ” (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

อนึ่ง การอ่านนับเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการเสาะแสวงหาความรู้เพราะในปัจจุบันโลกได้เจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วมีสื่อการอ่านอย่างหลากหลายให้เลือกทั้งสิ่งสิ่งพิมพ์ไปจนถึงสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เรียกว่า “อินเทอร์เน็ต” สำหรับคนส่วนใหญ่แล้วทักษะการอ่านเป็นทักษะที่มีความสำคัญที่สุดผู้ที่มีทักษะในการอ่านที่ดีมีประสิทธิภาพจะช่วยให้มีความก้าวหน้ามากยิ่งขึ้นและมีพัฒนาการที่สูงกว่าในการเรียนวิชาต่างๆ และในทักษะการอ่านเป็นทักษะที่คงอยู่กับผู้เรียนนานที่สุด และช่วยให้ผู้เรียนสามารถศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองได้ตลอดเวลา นอกจากนี้ ความสำคัญของการอ่านนั้นยังบ่งบอกถึง ความเจริญของประเทศได้ เพราะประเทศที่เจริญแล้วจะมีประชาชนที่อ่านออกเขียนได้มากกว่าประเทศที่กำลังพัฒนา (ดนยา วงศ์ธนะชัย, 2552)

นอกจากนี้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้มุ่งเน้นสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสมรรถนะที่ 2 คือ ความสามารถด้านการคิด ซึ่งทักษะการคิดเป็นกระบวนการทางสติปัญญาที่อาศัยสิ่งเร้าและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมการฝึกทักษะการคิด การใช้ลักษณะการคิดแบบต่าง ๆ รวมทั้งกระบวนการคิดที่หลากหลายจะช่วยให้ผู้เรียนมีคุณภาพมากขึ้น การจัดการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการคิดเป็นการดำเนินการเรียนการสอนโดยผู้สอนใช้รูปแบบวิธีการ และเทคนิคการสอนต่าง ๆ กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความคิดขยายต่อเนื่อง จากความคิดเดิม (บันลือ พลฤกษ์วัน, 2556) ดังนั้น การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยจะต้องเป็นการศึกษาที่สามารถพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้รู้จักคิดวิเคราะห์รู้จักการแก้ปัญหาที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักการเรียนรู้ด้วยตนเองสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนานักเรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรมบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2554) จากสาระสำคัญของกระบวนการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แสดงให้เห็นว่า ทักษะการคิดเป็นหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา โดยการเปลี่ยนแปลงกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนคิดเป็น วิเคราะห์เป็น และสร้างองค์ความรู้ได้ ซึ่งจะส่งผลให้บุคคลสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องและเต็มศักยภาพ (ลัดดา ภูเกียรติ, 2554) การจัดการเรียนรู้จึงจำเป็นต้องเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยสมอง ด้วยกาย และด้วยใจ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ผ่านกระบวนการคิดด้วยตนเอง ช่วยให้ผู้เรียนได้เข้าถึงความรู้ และความสามารถที่จะนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตได้ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

วิธีการสอนแบบเปิด (Open Approach) ประกอบผังความคิด (Mind Map) เป็นวิธีการสอนที่ช่วยส่งเสริมกระบวนการคิดระดับสูงเน้นกระบวนการแก้ปัญหาเป็นสื่อในการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการคิดของนักเรียน นักเรียนสามารถค้นพบองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวการจัดการศึกษาของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2551 นอกจากนี้ การสอนโดยใช้วิธีแบบเปิดประกอบผังความคิดยังเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เพิ่มศักยภาพทางสติปัญญา โดยหวังว่ากิจกรรมในชั้นเรียนจะเปิดโอกาสให้นักเรียนที่มีความสามารถสูงมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย และขณะเดียวกันนักเรียนที่มีความสามารถต่ำก็ยังสามารถสนุกกับกิจกรรมการเรียนการสอนตามความสามารถของตนเอง (ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์, 2557) ดังนั้น กิจกรรมการเรียนการสอนที่นำมาใช้ในการจัดทำแผน การเรียนรู้ในวิธีการแบบเปิดประกอบผังความคิดต้องอาศัยทักษะกระบวนการคิดและมีความหลากหลาย (ลัดดา ศิลาน้อย, 2554) โดยกิจกรรมต่าง ๆ ที่นำมาใช้นี้จะสร้างขึ้นเป็นสถานการณ์โดยใช้ปัญหาปลายเปิดสถานการณ์ที่กำหนดขึ้นมานั้น ประกอบด้วยสถานการณ์ 3 แนวทาง ดังนี้ สถานการณ์ A เป็นการกำหนดสถานการณ์ที่เป็นปัญหา สถานการณ์ B เป็นการสืบเสาะหาข้อมูล เพื่อหาแนวทางใน

การแก้ปัญหา สถานการณ์ C เน้นสถานการณ์ใหม่ที่พัฒนาขึ้นมากกว่าที่มีอยู่ (ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์, 2557) ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิธีนี้ จะช่วยส่งเสริมกระบวนการคิดอย่างอิสระของผู้เรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น และนำคำตอบหรือแนวคิดที่แตกต่างนั้นมาค้นหาความสัมพันธ์เป็นความคิดรวบยอดด้วยตนเอง และยังช่วยในการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจเป็นอย่างมาก นักเรียนจะเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ที่อ่านเพื่อแสดงถึงเหตุผลของตนเอง ซึ่งศึกษาผลการใช้วิธีการสอนแบบเปิดที่มีความสามารถด้านการฟังภาษาอังกฤษซึ่งเป็นทักษะการรับสาร (Receptive Skill) เช่นเดียวกับการอ่าน นักเรียนมีความรู้ด้านคำศัพท์เพิ่มขึ้น เขียนคำศัพท์ได้ปานกลางและสามารถนำความหมายไปใช้ในการศึกษาเนื้อเรื่องได้อย่างเข้าใจ และยังส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้ความคิดอย่างหลากหลายและมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนอีกด้วย การจัดการสอนโดยวิธีการแบบเปิดประกอบด้วยความคิดเป็นกิจกรรม การแก้ปัญหาที่สามารถสร้างและพัฒนาทักษะกระบวนการคิดของนักเรียนได้ดีมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้เรียนรู้จากการคิดและลงมือปฏิบัติจริงด้วย “การเรียนจากสมองและสองมือ ” ซึ่งเป็นการฝึกทักษะการคิดสามารถแก้ปัญหาและเป็นคนมีเหตุผล

จากที่ได้ศึกษาผลการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองโก อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่นในภาคเรียนที่ 1-2 ปีการศึกษา 2561 พบว่ามีปัญหาและอุปสรรคในหลายด้านโดยเฉพาะครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษใช้วิธีการสอนแบบเดิม เน้นครูเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนมักไม่เห็นความสำคัญของการอ่าน ไม่สนใจการอ่าน อ่านไม่แตกฉาน ไม่สามารถจับประเด็นหรือสรุปใจความสำคัญเรื่องที่อ่านได้นอกจากท่องจำคำศัพท์ได้เท่านั้น ไม่สามารถนำไปใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์จริงได้และจากรายงานการประเมินจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ (National Test) โดยจำแนกตามสมรรถภาพรู้ทางภาษามีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 43.92 ทักษะทางการสื่อสารมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 44.50 นักเรียนมีผลการเรียนในระดับปรับปรุงร้อยละ 35.32 พอใช้ร้อยละ 50.59 ดีร้อยละ 14.09 ซึ่งคะแนนที่ได้ยังอยู่ในระดับปรับปรุงส่วนใหญ่ โดยเฉพาะด้านความรู้ทางภาษาและทักษะการสื่อสารจึงเป็นเรื่องเร่งด่วนที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น (นิตยา กลิ่นเมือง, 2561) ซึ่งหลักการและปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจนำวิธีการสอนแบบเปิดประกอบด้วยความคิดเพื่อมาพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองโก อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่นโดยมุ่งเน้นให้นักเรียนได้มีความรู้พื้นฐานคำศัพท์ความหมายจากเรื่องที่อ่านได้ ตลอดจนสามารถนำเทคนิคการอ่านนั้นไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาผลการพัฒนาด้านการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีการสอนแบบเปิดประกอบด้วยความคิดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองโก อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น โดยมีเกณฑ์ผ่านร้อยละ 80 ขึ้นไป

สมมติฐานการวิจัย

การศึกษาผลการพัฒนาด้านการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีการสอนแบบเปิดประกอบด้วยความคิดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองโก อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่นผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้วิธีการสอนแบบเปิด (Open Approach) ประกอบด้วยความคิดเป็นกระบวนการที่ส่งเสริมการพัฒนาความสามารถด้านการ

อ่านภาษาอังกฤษทำให้ผู้เรียนแสดงความคิดที่หลากหลายและเชื่อมโยงความสัมพันธ์เกี่ยวกับประเด็นต่างๆจากเรื่องที่อ่านได้ทำให้มีความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษดีขึ้นดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำวิธีการสอนแบบเปิด (Open Approach) ประกอบผังความคิดมาใช้ในการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยมีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบเปิดประกอบผังความคิด

ขั้นนำ ครูนำเสนอสถานการณ์ปัญหาหรือปัญหาคำถาม

ขั้นสอน ประกอบไปด้วยกิจกรรม 3 ขั้นตอน

1. สถานการณ์ A ครูสร้างสถานการณ์ปัญหาคำถามปัญหาแนะนำเสนอปัญหาให้นักเรียนได้เผชิญปัญหา
2. สถานการณ์ B นักเรียนหาวิธีการที่หลากหลายเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาโดยครูชี้แนะให้เกิดการอภิปรายอย่างกว้างขวาง
3. สถานการณ์ C นักเรียนขยายปัญหาเดิมสู่ปัญหาใหม่นักเรียนพยายามที่จะสร้างปัญหาต่อไปที่เป็นกรณีทั่วไปเพิ่มขึ้นโดยอาศัยพื้นฐานจากกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องจากสถานการณ์ B

ขั้นสรุป ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปกิจกรรมการเรียนการสอนเช่นการนำเสนอผลงานการถาม-ตอบ

ขั้นการวัดผลและประเมินผล สังเกตพฤติกรรมการเรียนการทำงานการแสดงความคิดเห็นเห็นตรวจจากใบงานและการนำเสนอผลงาน

ความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีการสอนแบบเปิดประกอบผังความคิดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองโก อำเภอกะนวน จังหวัดขอนแก่น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ของ Kemmis and McTaggart (1990) และของ Sangkhamanon (2018) จำนวน 3 วงจร 4 ขั้นตอน คือ วางแผน-เตรียม (Plan-prepare) ปฏิบัติ-สร้างสรรค์ (Act-create) สังเกต-ประเมิน (Observe-assess) และ สะท้อนผล-ปรับปรุง (Reflect-revise)
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
  - 2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนบ้านหนองโก อำเภอกะนวน จังหวัดขอนแก่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำนวน 27 คน
  - 2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 ของโรงเรียนบ้านหนองโก อำเภอกะนวน จังหวัดขอนแก่น จำนวน 27 คน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบเจาะจง
3. ตัวแปรในการวิจัย

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบเปิด (Open Approach) ประกอบด้ว
ความคิด

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้
วิธีการสอนแบบเปิดประกอบด้วความคิดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองโก อำเภอกะนวน
จังหวัดขอนแก่น

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองปฏิบัติ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่าน
ภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีการสอนแบบเปิดประกอบด้วความคิด จำนวน 6 แผน การจัดการเรียนรู้ 24 ชั่วโมง

4.2 เครื่องมือในการสะท้อนผลการปฏิบัติ ได้แก่ เครื่องมือเพื่อสะท้อนการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละ
แผน การจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย

4.2.1 แบบบันทึกพฤติกรรมกรรมการสอนของครูเป็นแบบบันทึกสำหรับผู้ช่วยวิจัยในการบันทึก
พฤติกรรมกรรมการสอนของผู้วิจัย

4.2.2 แบบสังเกตพฤติกรรมกรรมการเรียนของนักเรียน เป็นแบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนขณะ
ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง โดยผู้ช่วยวิจัยเป็นผู้บันทึกพฤติกรรมกรรมการเรียนของนักเรียน

4.2.3 แบบทดสอบย่อยท้ายวงจร เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษ เป็น
แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 3 ชุด ชุดละ 15 ข้อ ใช้ทดสอบเมื่อสอนจบในแต่ละวงจร

4.3. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการวิจัยเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการวิจัย มีทั้งหมด 1 ชุด คือ ชุด
ที่ 1 แบบ ทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยสร้างขึ้นซึ่งแต่ละชุดเป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ
4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ใช้ทดสอบหลังจากสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้ครบทั้ง 3 วงจร

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่

5.1.1 แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบเปิดประกอบด้วความคิด จำนวน 6 แผน

5.1.2 แบบบันทึกพฤติกรรมกรรมการสอนของครู

5.1.3 แบบบันทึกพฤติกรรมกรรมการเรียนของผู้เรียน

5.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการดังนี้

5.2.1 ชี้แจงจุดประสงค์ของการจัดการเรียนการสอน แนะนำ ให้ความรู้เกี่ยวกับการสอนเพื่อพัฒนา
ความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีการสอนแบบเปิดประกอบด้วความคิด และกระบวนการวิจัยเชิง
ปฏิบัติการให้กับผู้ช่วยวิจัย จำนวน 2 คน

5.2.2 ปฐมนิเทศนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการ
จัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีการสอนแบบเปิดประกอบด้วความคิด
กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการตลอดจนการชี้แจงบทบาทของครูนักเรียน วิธีการวัดประเมินผล และเกณฑ์การให้
คะแนน

5.2.3 ดำเนินการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 6 แผน เวลา 24 ชั่วโมง

5.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณเครื่องมือประเมินผลการวิจัยแบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่

5.3.1 แบบทดสอบท้ายวงจรของนักเรียนที่ผ่านการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบเปิดประกอบด้ว
ความคิดเมื่อเสร็จสิ้นการจัดการเรียนรู้ในแต่ละวงจร

5.3.2 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจการเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนิน การหลังจากสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 3 วงจร

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยนำข้อมูลจากการสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ จากแบบสังเกต พฤติกรรม การเรียนของผู้เรียน แบบบันทึกพฤติกรรมการสอนของครู ซึ่งได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ วิจัยเชิงเนื้อหาเพื่อ ประเมินสภาพที่เกิดขึ้นว่ามีข้อบกพร่องมีปัญหาหรืออุปสรรคในการจัดการเรียนการสอน แล้ววางแผนดำเนินการแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนา การจัดการเรียนรู้ให้ดีขึ้น จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ไปเขียนรายงานผลในลักษณะของการบรรยาย

6.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละ แล้วนำผลมาเทียบกับ เกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ นักเรียนอย่างน้อยร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ขึ้นไป

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาผลการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีการสอนแบบเปิด (Open Approach) ประกอบผังความคิด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียน บ้านหนองโก อำเภอกะนวน จังหวัดขอนแก่น สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

ผลการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ จากผลจากการทำแบบทดสอบวัด ความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 27 คน ซึ่งเป็น นักเรียนกลุ่มตัวอย่างนั้น มีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์จากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อ ความเข้าใจ จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 81.48 จำนวนนักเรียนที่สอบไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 18.52 การทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนทั้งชั้นมีคะแนนเฉลี่ย 25.15 คิดเป็นร้อยละ 83.83 สรุปได้ว่า ความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่ กำหนดไว้

อภิปรายผล

ผลการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ที่พบว่า ผลจากการทำแบบทดสอบ วัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 27 คน ซึ่งเป็น นักเรียนกลุ่มตัวอย่างนั้น มีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์จากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อ ความเข้าใจ จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 81.48 จำนวน นักเรียนที่สอบไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 18.52 การทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนทั้งชั้นมีคะแนนเฉลี่ย 34.72 คิดเป็นร้อยละ 86.79 ดังนั้น ความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่ กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบเปิดประกอบผังความคิดเป็นเทคนิคที่ใช้สำหรับ พัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษ และทักษะ การเรียนรู้ด้านภาษาตามธรรมชาติจะ ประกอบด้วย 4 ทักษะ คือ ทักษะการ ฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน และทักษะ การเขียน โดยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นได้เรียงลำดับจาก การฝึกทักษะการอ่านตามด้วยการฝึกทักษะการเขียนซึ่งกิจกรรมการจัดการเรียนรู้จะเริ่มด้วยการให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม ฝึกทักษะการอ่านเพื่อให้ร่วมกันหาหัวข้อ (topic) ใจ ความสำคัญ (main idea) ของเนื้อเรื่องที่อ่าน และฝึกเขียนสรุป ความ (Summary Writing) โดยข้อความหรือประโยคทั้งหมดที่เขียนสรุปใจความ ต้องใช้ถ้อยคำของนักเรียนเองไม่ลอก

ข้อความจากเนื้อเรื่องที่อ่าน จากนั้นจึงให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มร่วมกันตรวจสอบความถูกต้องและแก้ไขใบกิจกรรมการอ่านและการเขียนแล้วจึงนำเสนอให้เพื่อน ๆ กลุ่มอื่นและอาจารย์ผู้สอนได้ร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็นเพื่อสรุปความถูกต้องสมบูรณ์ด้านการวัดและประเมินผลนักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุดในเรื่องการประเมินผลการเรียนของนักเรียนระหว่างเรียน การประเมินผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้และนักเรียนทราบผล การเรียนรู้ของตนเองและของกลุ่ม อาจเป็นเพราะว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบเปิดประกอบผังความคิด มีขั้นตอนที่ให้นักเรียนในช่วงท้ายของการเรียนในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ที่นักเรียนในกลุ่มจะช่วยกันตรวจแก้ไขงานของกันและกันอีกครั้งหนึ่ง หลังจากจบบทเรียนแต่ละบทแล้วจะมีการทดสอบเป็นรายบุคคลคะแนนจากการทดสอบกับคะแนนจากการทำงานกลุ่มจะนำมารวมเป็นคะแนนของกลุ่มเพื่อสร้างความตระหนักให้กับผู้เรียนสำเร็จตามวัตถุประสงค์สอดคล้องกับงานวิจัยที่ พบว่านักเรียนมีคะแนนความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ เฉลี่ยเท่ากับ 29.33 คิดเป็นร้อยละ 73.33 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ 24 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ทั้งนี้เนื่องมาจาก การสอนแบบเปิดเน้นว่าปัญหาไม่ได้สิ้นสุดที่คำตอบ ๆ เดียว และในการจัดชั้นเรียนยังต้องอาศัยประโยชน์จากการที่มีคำตอบที่ถูกต้องหลายคำตอบ จึงช่วยให้นักเรียนมีมุมมองที่กว้างและสร้างโอกาสสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันได้มากขึ้น อีกทั้งยังสามารถพัฒนาไปเป็นปัญหาใหม่ด้วยการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขหรือองค์ประกอบของปัญหาเดิมทำให้นักเรียนสามารถแปล ความดีความของเนื้อเรื่องที่อ่านได้ดีขึ้น (ปิยมาลัย สุขแก้ว, 2559)

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การตั้งประเด็นคำถามต้องเป็นปัญหาที่สามารถเปิดความคิดของผู้เรียนได้หลากหลายเป็นปัญหาที่กระตุ้นความสนใจในการชวนขยายหาคำตอบให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการคิดอภิปรายผลให้มากที่สุด และให้นักเรียนมีโอกาสในการนำเสนอผลงานของตนเอง

1.2 ผู้สอนต้องคอยชี้แนะรูปประโยคและคำศัพท์ยาก ๆ หรือแทรกความหมายของคำศัพท์เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษไว้ตอนท้ายของบทอ่าน หรือสอนให้นักเรียนเดาคำศัพท์จากบริบท โดยเฉพาะผู้สอนต้องคอยให้กำลังใจและเสริมแรงนักเรียนที่อ่อนเพื่อไม่ให้เกิดความท้อถอยและเบื่อหน่าย

1.3 ผู้สอนควรชี้แนะเกี่ยวกับทักษะการทำงานกลุ่มให้รู้จักแบ่งหน้าที่กันให้ชัดเจนร่วมแรงร่วมใจกัน รวมทั้งแนะนำและบอกเทคนิคในการนำเสนองานกลุ่มที่ทำให้ผู้เรียนมีความมั่นใจมากยิ่งขึ้น

1.4 ผู้สอนควรใช้เวลากับผู้เรียนในการร่วมคิดและแลกเปลี่ยนความรู้ ซึ่งกันและกันรวมถึงเวลาการทำงานกลุ่มด้วย

1.5 แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยการสอนแบบเปิดประกอบผังความคิด ควรมีความยืดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนกิจกรรมได้ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงสุด

2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยให้ก้าวหน้าต่อไป

2.1 ผู้สนใจจะทำการศึกษาวจัยให้ก้าวหน้าต่อไปควรมุ่งพัฒนาทักษะทางภาษาในด้านอื่นๆ ได้แก่ การฟัง การพูด หรือการเขียนเพื่อให้นักเรียนมีระดับความสามารถที่สูงขึ้นครบทุกด้าน

2.2 จากข้อ 2.1 ผู้สนใจจะทำการศึกษาวจัยให้ก้าวหน้าต่อไปควรมุ่งพัฒนาทักษะทางภาษาภาษาอังกฤษของนักเรียนในระดับชั้นอื่นๆด้วย เพื่อให้ได้องค์ความรู้ใหม่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ 2551**. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551**. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). **การนำกระบวนการต่างๆ ไปใช้ในการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). **เอกสารชุดเทคนิคการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด “การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง”**. กรุงเทพฯ: กรมศาสนา.
- ดนยา วงศ์ระชะชัย. (2552). **การอ่านเพื่อชีวิต**. กรุงเทพฯ: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม.
- นิตยา กลิ่นเมือง. (2561). **ผลการศึกษาผลการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองโก อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น ในภาคเรียนที่ 1-2 ปีการศึกษา 2561**. ขอนแก่น : โรงเรียนบ้านหนองโก
- บันลือ พฤกษ์วัน. (2556). **มิติใหม่ในการอ่าน**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ภิญญาภรณ์ สุขประเสริฐ. (2557). **การใช้หนังสือพิมพ์เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปิยมาลัย สุขแก้ว. (2559). **การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การสอนแบบเปิด (OPEN APPROACH) ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์ และคณะ. (2557). **เอกสารประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางของ พ.ร.บ. การปฏิรูปการศึกษา 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ด้วยวิธี Lesson study Approach**. ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ลัดดา ภูเกียรติ. (2554). **โครงการเพื่อการเรียนรู้: หลักการและแนวทางการจัดกิจกรรม**. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ลัดดา ศิลาน้อย. (2554). **ปัญหาปลายเปิด open approach ในวัตกรรมการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม**. วารสารศึกษาศาสตร์, 29 (1), 24-34.
- Kemmis and McTaggart. (1990). **The Action Research Planner**. Melbourne: Deakin University.
- Sangkhamanon, Khongsak. (2018). **Creative Action Research Approach**. Nakhon Ratchasima: Nakhonratchasima College.